

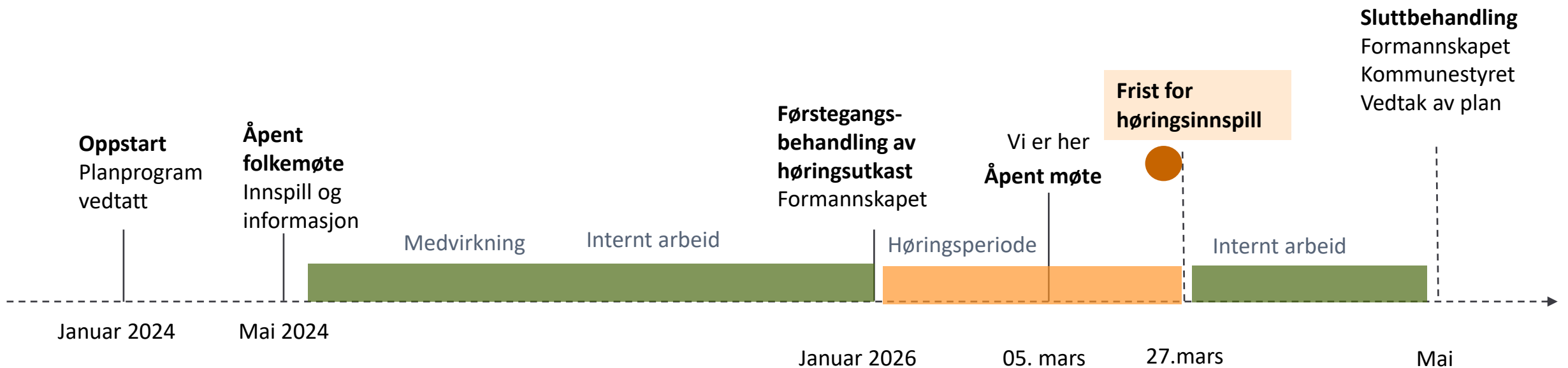
Stange kommune

Forslag til kommunedelplan for miljø 2026-2037

25.mars 2026 – fagdag i Vassdragsforbundet
ved plansjef Kjersti Westgaard Gillund, Stange kommune

Status i prosessen

Utfordringer og muligheter i Stange

- Åtte verneområder og et naturminne
- 285 arter på norsk rødliste – dragehode er prioritert art (naturmangfoldsloven §§23 og 24)
- 6300 dekar med naturtyper som er lokalt viktige, viktige eller svært viktige: 19 forekomster av utvalgt naturtype slåttemark
- Avrenning til elver og Mjøsa: tre vannforekomster har moderat økologisk og dårlig kjemisk tilstand – ca. 2000 avløpsanlegg i rød kategori og ny forskrift om regionale miljøkrav i jordbruket
- Flere saker med direkte forurensning og forsøpling

Kommunens roller - miljø

Forvalter og myndighetsutøver: Planmyndighet som setter rammer for arealbruk, transport som påvirker arealbruk og forurensning. Forvaltning av regelverk ved å føre tilsyn innen vannforvaltning, forurensningsloven, naturmangfoldsloven, og som saksbehandler for tilskuddsordninger i landbruk

Samfunnsutvikler: Pådriver, koordinator og samhandling med grunneiere, frivillige organisasjoner og næringsliv om løsninger.

Tjenesteyter: Barnehage, skole og helse- og omsorgstjenester

Innkjøper: Kommunen kjøper inn varer og tenester, og kan påvirke etterspørselen i markedet

Eiendomsforvalter: Kommunen eier og forvalter en rekke eiendommer, grøntområder og veier, og kan sette premisser for dette.

Bestemmelser etter plan- og bygningsloven, kommuneplanens arealdel 2023

12. Byggegrenser

§ 11-9, nr. 5

- 12.1 Med mindre annet fremgår av plankart eller i reguleringsplan tillates ikke tiltak nevnt i Pbl. §§ 20-1 og 20-2 innenfor en byggegrense på 20 m til hver side for vassdrag med årssikker vannføring. Unntatt fra forbudet er tiltak som ledd i vannforsyning, avløpsanlegg, alminnelig samferdsel og

12

Stange kommune

Vedtatt i Stange kommunestyre 18.10.2023

tilrettelegging for friluftsliv. Andre unntak kan også godkjennes dersom det kan dokumenteres at tiltaket ikke medfører økt risiko for flom og erosjon.

- 12.2 En **kantsone** (vegetasjonssone) til hver side for vassdrag skal opprettholdes for å ivareta økologiske funksjoner⁸. Dette er likevel ikke til hinder for ordinær skogsdrift eller for å etablere punktvis tilgang til vannet for å tilrettelegge for friluftsliv, for landbruksdrift eller for kryssende veier. Med mindre annet fremgår av plankartet eller reguleringsplaner gjelder en byggegrense på 100 meter til Mjøsa og til vann med mer enn 30 daa vannflate, Svartelva og Vikselva/Fosselva⁹. Innenfor denne byggegrensen skal det tas særlig hensyn til natur- og kulturmiljø, friluftsliv, landskap og andre allmenne interesser. Det vises for øvrig til pkt. 33 Faresoner.

I vann og vassdrag og i avstand fra 0-100 meter fra vann/vassdrag kan det likevel tillates etablert private avløpsanlegg med gyldig utslippstillatelse etter forurensingsforskriften kapittel 12 når det ikke er mulig å føre utslippet til stedeagne løsmasser, forutsatt at tiltaket ikke er i strid med andre nasjonale eller regionale interesser.

- 12.2.1 I avstand fra 50-100 meter fra vassdrag kan det likevel tillates tiltak etter Pbl. § 1-6 første ledd, forutsatt at:
- Tiltaket er knyttet til eksisterende bygninger og anlegg
 - Tiltaket ikke medfører reduksjon i bredden på det frie arealet langs vassdraget
 - Tiltaket ellers er i samsvar med gjeldende arealbruksform.
 - Tiltaket ikke er i strid med andre nasjonale eller regionale interesser
 - Det ikke etableres nye bruksenheter

Naturmangfold: utfordringer

Minsker:

- Skog
- Åpen fastmark
- Fulldyrka jord
- Innmarksbeite
- Myr

Øker:

- Bebygd
- Gjengroing av beite - og kulturlandskap: kun 40% av beiteressursene benyttes
- 52 000 dekar med myr, hvor rundt 14 000 dekar er grøftet

Arealtyper i Stange

- Bebygd
- Skog
- Åpen fastmark
- Samferdsel
- Fulldyrka jord
- Ferskvann
- Innmarksbeite
- Myr

Kilde: Arealressurskart og Innlandsstatistikk

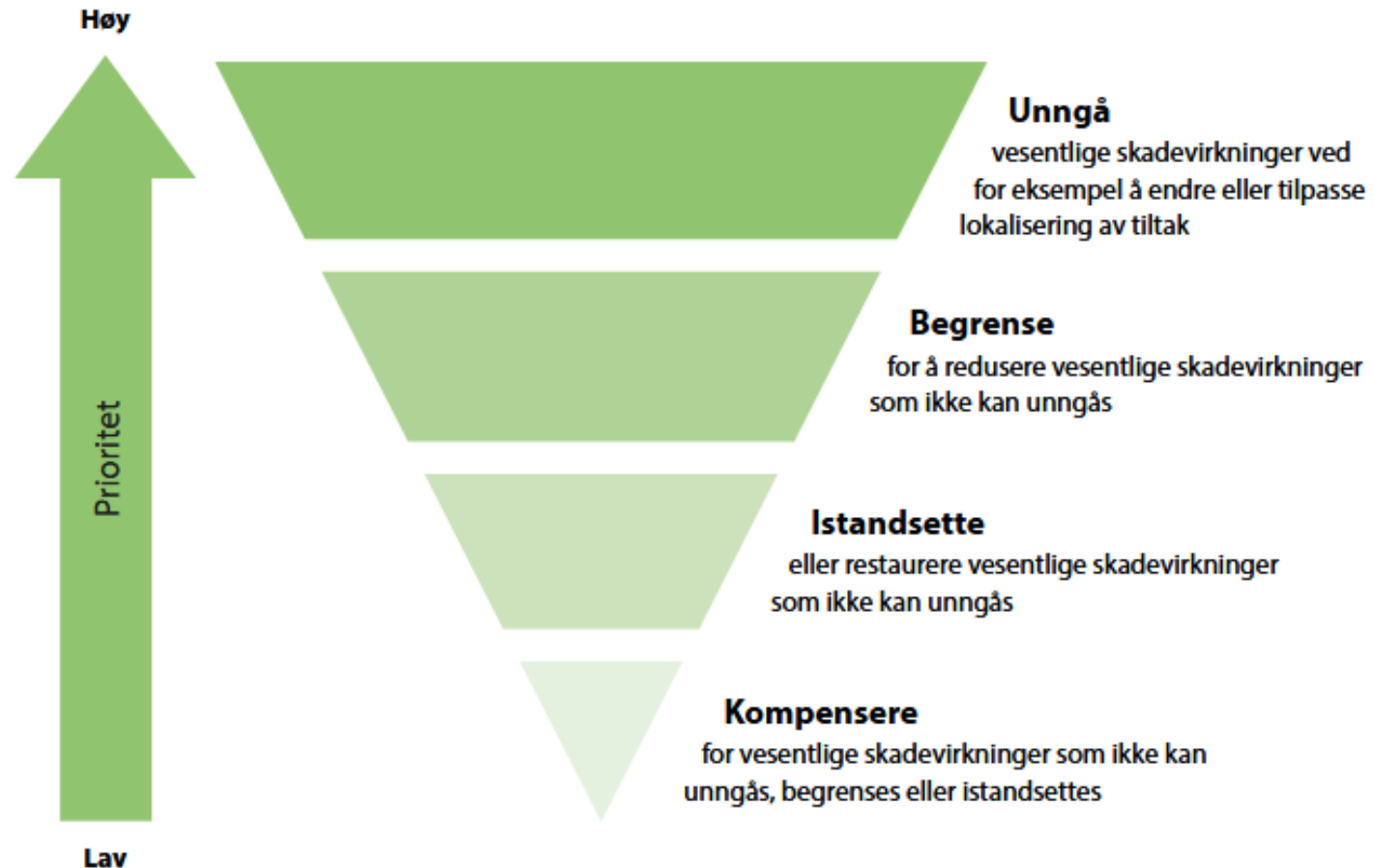
Foto: Ståle Sørensen

Foto: Per Alhaug

Myr er habitat for en rekke arter, med en vannrensende effekt og langtidslagring av karbon

Naturmangfold: Løsninger

Tiltakshierarkiet som grunnleggende for miljøhensyn i arealplanlegging.

Kilde: Miljødirektoratet (2023), Veileder M-1941

Mål 1: Bevare og øke naturmangfoldet

- Styrket fokus på myr i forvaltningen
 - Mål 1.1 og 1.3
- Sikring av viltpassasjer og hensyn til ville dyr
 - Mål 1.2
- Synliggjøring av særskilte miljøverdier og en styrket innsats for økosystemfunksjoner, pollinerende insekter og artsmangfold
 - Mål 1.3, 1.4 og 1.5
- Kartlegging og restaurering
 - Mål 1.2 og 1.4

Foto: Knut Hushagen

Vannmiljø og vassdrag: utfordringer

Vannforvaltningsforskriften:

minst god økologisk og god kjemisk tilstand.

- Regional vannforvaltningsplan for Innlandet
- Helhetlig tiltaksplan for Oslofjorden

Foto: Leif Skar

Foto: Leif Skar

Mange bekker små...

For mye av jordene havner i Oslofjorden, advarer professor

For å redde Oslofjorden må det lages enda strengere miljøregler rundt bekker og vassdrag, mener NMBU-professor Stian Stensland.

Dag Asachalm

Journalist

Vi rapporterer fra Vestby og Eidsvoll

Publisert 13. mai 2025 kl. 14:27

Oppdatert 13. mai 2025 kl. 15:42

ALLEI KRYG: Det burde bli krav om tær lange bekker og at kantsonene må bli bredere enn i dag, mener professor ved Norges miljø- og bioscienskapelige universitet, Stian Stensland. FOTO: ROLF PETER OLAVSEN / NRK

«Den renner til Oslofjorden og har med seg nitrogen, fosfor og finmateriale», sier Stian Stensland.

Professoren kikker ned i bekken som skjærer som en tynn strek over et jorde i Vestby kommune.

Denne bekken renner - som all annen vann i nedbørsfeltet rundt Oslo - til slutt ut i Oslofjorden. FOTO: ROLF PETER OLAVSEN / NRK

Regjeringa i Brussel for å be om nådd: Kan bli dobbelt så dyrt å gå på do

Familiens kloakk kan bli et millionstyk

Mer om: Miljøproblemer i Oslofjorden

Deler ut grums til kommuner de mener forurensrer Oslofjorden

Naturvernforbundet mener mange kommuner i Innlandet løper fra ansvaret sitt. Nå reiser de rundt og gir «lurv» til ordførere.

ET LITE STYKKE OSLOFJORD: Naturvernforbundet pakket med skittent vann fra Oslofjorden, og tok den med tilbake til noen av kommunene som bidrar til forurensningen.

VIDEO: RUTH BARSTEN/NRK

[Ruth Barsten](#)

Journalist og fotograf

[Anne Jo Lexander](#)

Journalist

[Eilin Spolèn Juva](#)

Journalist

Vi rapporterer fra Gjøvik, Øyer og Lillehammer

Publisert 23. okt. 2025 kl. 08:16

Oppdatert 23. okt. 2025 kl.

08:31

Utsatte vannforekomster i Stange

Vannforekomst	Økologisk tilstand	Kjemisk tilstand, samlet	Nitrogen	Avrenning fra fulldyrket mark	Fysisk endret	Utslipp fra spredt avløp
Rokoelva - Svartelva	God	Ikke klassifisert	God	Middels grad	Stor grad	Liten grad
Nordre Starelv	Moderat	Dårlig	Svært dårlig	Stor påvirkning	Stor påvirkning	Liten grad
Starelva - Vikselva	Moderat	Ikke klassifisert	God	Middels grad	Stor grad	Middels grad
Vikselva - Mjøsa	Moderat	Dårlig	God	Middels grad	Stor grad	Middels grad
Osvollåa - Kjemstadåa ved Frangåa	Moderat	Ikke klassifisert	Dårlig	Stor grad	Stor grad	Middels grad
Brenneribekken	Moderat	Dårlig	Svært dårlig	Stor grad	Middels grad	Middels grad

Oversikt over tilstand i vannforekomster med dårlig kvalitet i Stange kommune, basert på prøver fra de siste fem årene. Data er tilgjengelig på <https://vann-nett.no/waterbodies/map>. Der verdiene ligger på grensen mellom to kategorier blir parameteren med dårligst verdi valgt. Opplysningene er veiledende og bør undersøkes nærmere.

Mål 2: Ivareta og forbedre vannmiljø og vassdrag

Økt innsats for opprydning av private avløpsanlegg

- Mål 2.1

Støtte opp under kantsoner i jordbruket i tråd med ny forskrift om regionale miljøkrav for jordbruket, Innlandet (2025)

- Mål 2.2

Fokus på kartlegging og restaurering

- Mål 2.3

Mosebekken

Krav i reguleringsplan om kompensierende tiltak?

Stange

Konsulentselskap sikret millionkontrakt for å utvikle Sørli

UTVIKLES: Sørli skal utvikles til en stor flerbruksterminal, med mål om at det skal et [Vis mer](#)

Av [Lars Kristian Seierstad](#)

Oppdatert: 23.03.26 14:21
Publisert: 23.03.26 14:16

🔗 Del

STANGE: Konsulentselskapet Multiconsult [stangeavisa.no](#) fått oppdraget med a pisa Bane Nor i

Dette vil vi prioritere fremover

Mål 2.1 Redusere avrenning fra spredt avløp

- Øke innsatsen for opprydning i spredt avløp i områder nært vassdrag som har lav kvalitet og påvirkning fra spredt avløp

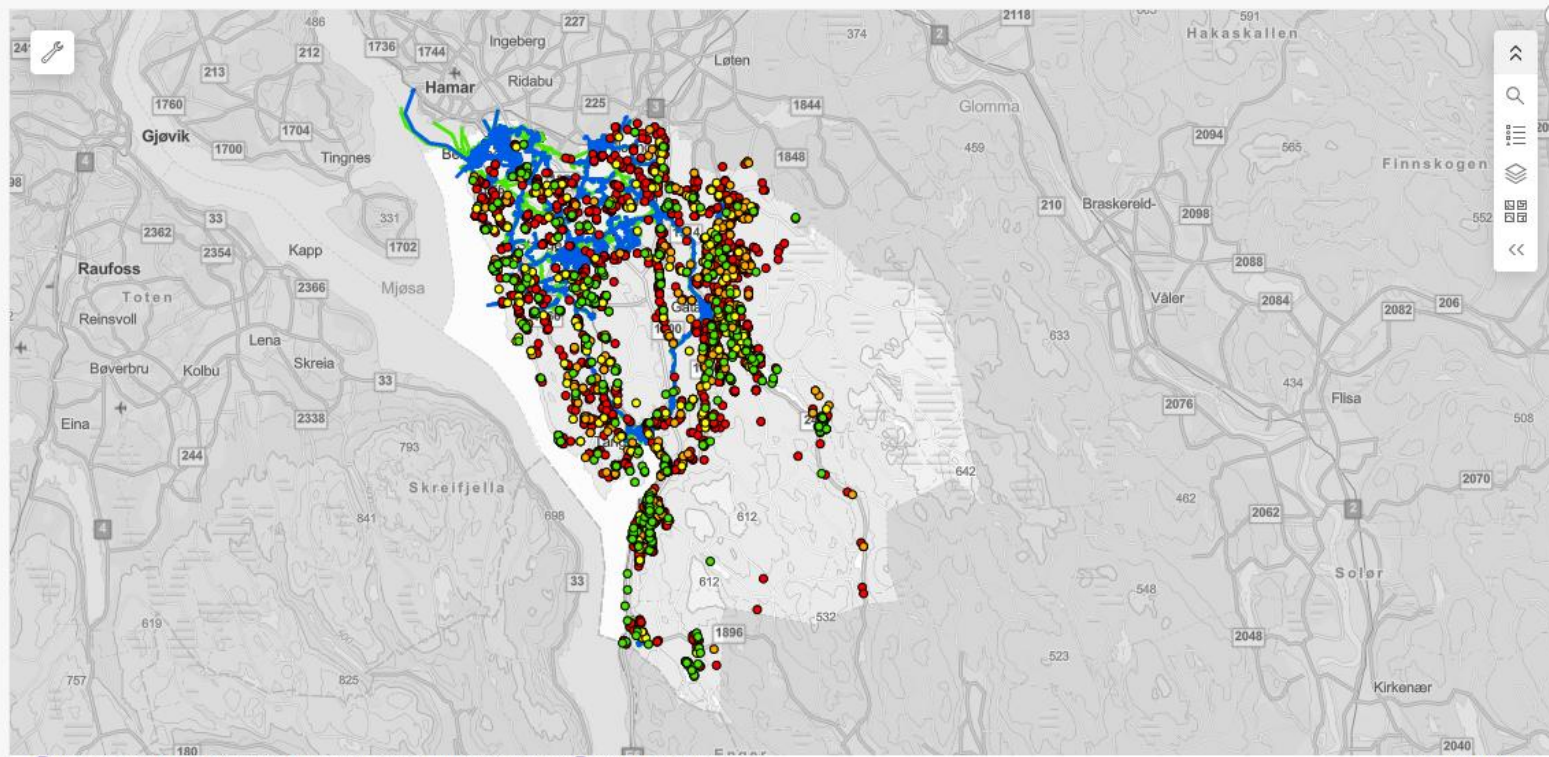
Mål 2.2 Redusere avrenning av næringsstoffer og jordpartikler

- Ha en helhetlig tilnærming til gjennomføring av regler om kantsoner i jordbruket i tråd med Forskrift om regionale miljøkrav for jordbruket, Innlandet
- Følge opp tiltak og byggeforbud i kantsoner i byggesaksbehandling og ulovlighetskontroll
- Ta vare på og styrke arbeidet med kantsoner mot vannforekomster i arealplanlegging

Siste 20 etablerte anlegg

08.01.2026, 01:00 a.m. - Anlegg: 9157 - Slamavskiller
08.01.2026, 01:00 a.m. - Anlegg: 9157 - Infiltrasjon
01.01.2026, 01:00 a.m. - Anlegg: 9158 - Slamavskiller
01.01.2026, 01:00 a.m. - Anlegg: 9158 - Slamavskiller
23.12.2025, 01:00 a.m. - Anlegg: 9156 - Slamavskiller
23.12.2025, 01:00 a.m. - Anlegg: 9156 - Kontrollpunkt
23.12.2025, 01:00 a.m. - Anlegg: 9156 - Infiltrasjon
01.09.2025, 02:00 a.m. - Anlegg: 9154 - Slamavskiller
01.09.2025, 02:00 a.m. - Anlegg: 9154 - Infiltrasjon
18.06.2025, 02:00 a.m. - Anlegg: 9152 - Slamavskiller
18.06.2025, 02:00 a.m. - Anlegg: 9152 - Infiltrasjon
06.06.2025, 02:00 a.m. - Anlegg: 9153 - Tett tank
06.06.2025, 02:00 a.m. - Anlegg: 9153 - Tett tank
05.02.2025, 01:00 a.m. - Anlegg: 9155 - Slamavskiller
05.02.2025, 01:00 a.m. - Anlegg: 9155 - Slamavskiller
05.02.2025, 01:00 a.m. - Anlegg: 9155 - Utskiller
05.02.2025, 01:00 a.m. - Anlegg: 9155 - Utskiller

Siste etablerte anlegg

© Geodata AS, Kartverket, Geovekst og kommunene, OpenStreetMap | © Geodata AS, Kartverket

Powered by Esri

Antall anlegg

2 977

Antall PE

16 818

Måned og år for etablering

Etableringsdato | Type anlegg | Type innhold | Antall etter fargekode

Mål 2.3 Kartlegge og restaurere vassdrag med dårlig tilstand

- Kartlegge vassdrag med særlige naturverdier og dårlig tilstand
- Gjennomføre til restaureringstiltak i vassdrag med særlige naturverdier og dårlig tilstand

Mål 2.4 Øke innsatsen for redusert avrenning av kjemikalier og mikroplast

- Følge opp kommende forbud mot etablering av nye kunstgressbaner og prioritere andre alternativer enn plastkuler som bunndekke ved å sette vilkår i byggesak¹⁰
- Sikre reduserende tiltak som fangdammer og sandfang ved utbygging av kommunale veger for å minimere utslipp fra veg, som tømmes rutinemessig som del av drift

Mål 3: Styrket innsats mot forsøpling og forurensning

Ca. 30 direkte forsøplings- og forurensningssaker i året

Grunnforurensning ved graving, forsøpling og direkte utslipp – med kommunens muligheter etter plan- og bygningsloven, forurensningsloven og fourensningforskriften

Nasjonalt mål: Økning av ombruk og materialgjenvinning til 65% av husholdings- og husholdningslignende avfall innen 2035 –

Stange har et nivå på 55,5 % av husholdningsavfall til materialgjenvinning og ombruk

Foto: Leif Skar

Vurderer anmeldelse etter nytt funn i Mjøsa: – Området overvåkes

- To tilfeller av oljeutslipp I Mjøsa
- Begge tilfeller er anmeldt til politiet
- Henlagt
- Kilde er pdd ikke funnet/identifisert
- Akutt håndtert av Bane NOR med entreprenør og brannvesen

Næringsområde ved Labbelva

Næringsområde gjør
grunnundersøkelser for å utelukke at
de er årsaken til utslippet

Fokus på tema gir synergier

Mål 3: Styrket innsats mot forsøpling og forurensning

Økt innsats innen forsøpling og forurensning

- Mål 3.2

Øke graden av gjenbruk, gjenvinning og resirkulering i kommunens egen virksomhet og for kommunens innbyggere

- Mål 3.1

Stille krav om miljøplan og tiltaksplan i reguleringsplaner og byggesak ved gravearbeider i forurenset grunn

- Mål 3.4

Illustrasjon: Sirkula
IKS (2025)

Figur 7: Avfallshierarkiet som viser hvilke behandlingssløsninger som skal prioriteres når materialet har blitt til avfall.

Samskaping med innbyggere, næringsliv og frivillige organisasjoner

Foto: Flyfoto og Matilde Solberg Clemetsen

Foto: Ståle Sørensen

Vann og våtmarker skaper liv

HOVEDSIDEN

DAMMER

KART

KOMMUNEVIS
OVERSIKT

RAPPORTER

HJELP

VEILEDER FOR
MILJØTILTAK

KONTAKT OSS

EKSTERNE LENKER

BRUK AV
FELTSTASJON

SISTE NYTT ARKIVET

OM
VÅTMARKSGRUPPA

VÅTMARKER

BIOLOGISK
MANGFOLD

AMFIBIER

FUGLER

VIRVELLØSE
DYR

PLANTER

MEDLEMSIDE

VÅTMARKSGRUPPA – EN RESSURSGRUPPE I BIRDLIFE

Våtmarksgruppa i Birdlife Hedmark, ble dannet i 1990 og består av Birdlife-medlemmer med tilknytning til Hamar-regionen. Medlemmene har spesiell interesse for dammer og våtmarker i kulturlandskapet. Gruppa er sammensatt av personer med tilknytning til blant annet landbruk og offentlig forvaltning, samt personer med stor biologisk kunnskap. Formålet med gruppas arbeid er formulert slik:

- Bistå myndigheter og grunneiere med råd om restaurerings- og forvaltningstiltak for dammer og våtmark.
- Være pådrivere for å få tiltakene gjennomført.
- Følge opp dam- og våtmarkslokaliteter med registrering av dyre- og planteliv.

I perioden fra 1990 har våtmarksgruppa tatt initiativ til og/eller bistått med råd ved nyetablering og restaurering av mer enn 150 dammer fordelt på mange kommuner med hovedvekt i tidligere Hedmark fylke. Hovedfinansieringskilde har vært landbruksmyndighetenes tilskuddsordning til spesielle tiltak i kulturlandskapet. Våtmarksgruppa har et nært samarbeid med landbruks- og miljøvernmyndigheter på kommune- og fylkesnivå.

